

Mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets
föreskrifter (AFS 2005:1) om mikrobiologiska
arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1) om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet;

AFS 2014:7
Utkom från trycket
den 15 april 2014

beslutade den 25 mars 2014.

Arbetsmiljöverket föreskriver med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) att 2, 20, 21 och 30 §§ samt rubriken närmast före 30 § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1) om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet ska ha följande lydelse.

Arbetsmiljöverket beslutar i fråga om de allmänna råden till föreskrifterna
dels att kommentaren till 30 § ska upphöra att gälla,
dels att kommentarerna till 20 och 21 §§ ska ha följande lydelse.

2 § Arbetsgivaren ansvarar för att dessa föreskrifter följs. Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter, förutom i 20 och 21 §§, den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd och de som för gemensam räkning driver sådan verksamhet.

20 § En arbetstagarare, som har anmält till arbetsgivaren att hon är gravid, får inte sysselsättas i arbete där hon riskerar att exponeras för rubella eller toxoplasma, om hon saknar fullgott immunitetsskydd mot smittämnet.

Den arbetsgivare som låter en eller flera gravida arbetstagarare utföra arbete i strid med kravet i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 30 §.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antal sysselsatta – 1) × 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

21 § Arbetsgivaren ska föra register över de arbetstagarare som riskerar att exponeras för smittämnen i riskklasserna 3 eller 4, eller som använder sådana smittämnen i sitt arbete.

Följande uppgifter ska registreras.

– Arbetstagare som riskerar att exponeras för smittämnen i riskklasserna 3 eller 4, eller som använder sådana smittämnen i sitt arbete.

– Vilken typ av arbete som utförs.

– Så långt möjligt vilket eller vilka smittämnen i riskklasserna 3 eller 4 som arbetstagaren riskerar att exponeras för.

– I händelse av tillbud, olyckor eller andra oönskade händelser, information om exponering vid dessa händelser.

Läkare, som utför medicinsk kontroll enligt 17 §, ska få tillgång till de registrerade uppgifterna.

Den arbetsgivare som underlåter att föra register i strid med kravet i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 30 §.

Lägsta avgiften är 5 000 kronor och högsta avgiften är 50 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 50 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 5 000 kronor + (antal sysselsatta – 1) × 90 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

30 § Bestämmelserna i 20 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelserna i 21 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 3 § första stycket 2 samma lag.

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 20 och 21 §§.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2014.

BERNT NILSSON

Karin Sundh-Nygård

Anna Middelman

Till 20 § om gravida

Även andra smittämnen än de som omfattas av förbudet, t.ex. parvovirus B 19, vattkoppor, hepatit B virus och cytomegalovirus (CMV), kan utgöra potentiell risk i samband med graviditet. Enligt 4 § dessa föreskrifter åligger det arbetsgivaren att göra en riskbedömning för att ha som underlag för vilka åtgärder som behöver vidtas. Bestämmelser om riskbedömning finns också i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om gravida och ammande arbetstagare.

Inom verksamhet med risk för att exponeras för rubella kan det finnas anledning att arbetsgivaren tar reda på om anställda kvinnor i barnafödande ålder har immunitet mot rubella (röda hund). De flesta arbetstagare är immuna mot rubella, endera efter genomgången sjukdom eller genom vaccination. I ett fåtal fall kan det bli fråga om att man behöver testa immuniteten och eventuellt låta vaccinera. Se också Socialstyrelsens webbplats.

Toxoplasma kan smitta genom förtäring av rått kött, bl.a. fläsk och fårkött, eller via avföring från katter, och kan ge lindriga influensaliknande symptom. Om en toxoplasmainfektion sammanfaller med en graviditet kan det resultera i en fosterskada. I Sverige inträffar omkring 15–20 fall om året. Sannolikheten att dessa har smittats i arbetslivet är mycket liten. Vanlig handhygien skyddar normalt mot sådan skadlig exponering i arbetsmiljön, som åsyftas i 20 §, såvida inte någon skulle ha som arbetsuppgift att provsmaka rått kött. Den sortens arbetsuppgifter skulle kunna innebära också andra smittrisker och är inte förenligt med kraven på att förebygga sådana risker. För närvarande finns inget verksamt vaccin mot toxoplasma. Immunitetskyddet går att testa.

Arbetsgivaren bör dokumentera arbetstagarens anmälan. Arbetsgivaren bör också ge arbetstagaren en kopia av det som dokumenterats.

Den aktuella bestämmelsen är tillämplig för de som föreskrifterna riktar sig till, se föreskrifternas 2 § med tillhörande allmänt råd. Sanktionsavgift kan påföras endast arbetsgivare.

Med antal sysselsatta avses, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- Anställda arbetstagare.
- Inhyrd arbetskraft (jämför 3 kap. 12 § andra stycket arbetsmiljölagen).

I fråga om verksamhet utan anställda arbetstagare (jämför 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen) avses med antal sysselsatta, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- De personer som driver verksamheten.
- Inhyrd arbetskraft.

Den aktuella fysiska eller juridiska personens organisationsnummer avgör vilka personer som ska anses ingå i verksamheten. I antalet sysselsatta räknas personer på verksamhetens samtliga arbetsställen.

Antalet sysselsatta ska beräknas utifrån information avseende den dag som överträdelsen av sanktionsbestämmelsen konstaterades.

Till 21 § om register

Exempel på arbetstagare som riskerar att exponeras är sådana som i sitt arbete kommer i direkt kontakt med människor, djur eller material (t.ex. blod) som man vet, eller med stor sannolikhet kan anta, är smittförande med smittämnen i riskklasserna 3 eller 4, t.ex. vid arbete på infektionsklinik, i ambulansverksamhet eller med infekterade djur. Någon oönskad händelse behöver inte ha inträffat. Kravet gäller även verksamhet som har tillstånd. Även arbetstagare som inte är direkt sysselsatta i sådan verksamhet kan ha exponerats om de hanterat infekterat material därifrån, t.ex. byter filter, som inte är smittrenat.

Exempel på arbetstagare som normalt inte behöver finnas med i register enligt 21 § är sådana som enbart hanterar aktuella smittämnen i helt slutna system eller som är säkert förpackade, t.ex. enligt transportbestämmelser för smittförande ämnen, såvida inte något inträffat som innebär att arbetstagarna kan ha blivit exponerade. Hantering av smittrenat material kan inte medföra exponering för smittämnen som åsyftas i 21 §.

Uppgifter om typ av arbete kan t.ex. vara om arbetet omfattat kontakt med smittförande material, människor eller djur eller användning av smittämnen av riskklasserna 3 eller 4 i arbetet.

Bestämmelser om möjlighet för arbetstagare att ta del av de uppgifter i register som berör honom eller henne finns i 4 kap. 3 § tredje stycket arbetsmiljölagen. Enligt 3 § arbetsmiljöförordningen ska registret förvaras av arbetsgivaren under minst 40 år från den dag exponeringen upphörde.

Begreppet antal sysselsatta förklaras i kommentaren till 20 §.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Arbetsmiljöverket · 112 79 Stockholm · Tel 010-730 9000 · www.av.se

Utgivare: Anna Middelman
ISBN 978-91-7930-583-3 · ISSN 1650-3163